Primerjava pogodb pred strokovnim pravnim nasvetom

Katere spremembe lahko stroj izpostavi, ne da bi se pretvarjal, da daje pravno presojo?

POGODBE IN PREGLED

Primerjava določb, povezana z natančno določenimi dokumenti, in seznam vprašanj.

BRALNA IZDAJA

september 2026
Lokalna izdaja · september 2026

Viri preverjeni 23. septembra 2026.

Orodje za primerjavo pogodb je lahko koristno pred sestankom z odvetnikom, strokovnjakom za nabavo ali izkušenim skrbnikom pogodb. Dve različici lahko postavi drugo ob drugo, pokaže različne določbe, izlušči datume in opredeljene izraze ter zbere vprašanja, ki si zaslužijo pozornost. Ne more pa podjetju povedati, da je sprememba pravno neškodljiva, izvršljiva, primerna za posel ali skladna s predpisi določene jurisdikcije. Za take sklepe so potrebni celotni dokumenti, stranke, merodajno pravo, okoliščine in strokovna presoja.

Razlika je pomembna, ker je lahko urejena primerjava videti gotovejša, kot v resnici je. Sistem lahko pravilno opazi, da ena različica pravi »30 dni«, druga pa »45 dni«, vendar spregleda, da se plačilna določba sklicuje na drugje spremenjeno opredelitev. Namesto podpisanega izhodišča lahko primerja zadnji osnutek dobavitelja. Spregleda lahko besedilo v tabeli, skenirani prilogi ali določbi, vključeni s sklicem. Pravi namen je priprava: izdelati sledljiv zemljevid sprememb in seznam vprašanj ter nato natančne dokumente predati usposobljenemu svetovalcu, kadar je potreben nasvet.

To je praktičen delovni tok, ne pravni nasvet. Smernice Law Society of Scotland pravijo, da izhoda generativne umetne inteligence ne smemo sprejeti nekritično in da mora uporabnik oceniti, ali je uporaben in primeren; smernice veljajo za škotsko pravno prakso, ne za slovensko pravo.**[2]** Podpirajo ozko operativno pravilo: strojni izhod je osnutek za pregled, ne odločitev.

Primerjajte poimenovane primerke dokumentov, ne nejasnih oznak

»Primerjajte našo staro in novo pogodbo« za varen začetek ne zadostuje. Obstaja lahko več osnutkov z imenom **Services Agreement final.docx**, podpisan PDF, priloga, poslana po e-pošti, in poznejši aneks. Preden izluščite določbo, ustvarite register dokumentov, ki natančno označi, kaj je orodje dobilo.

Praktičen register lahko vsebuje ta polja:

Polje	Primer vrednosti	Zakaj obstaja
vloga dokumenta	predlagani aneks	pove, čemu naj bi datoteka služila, ne pa, ali učinkuje
izvirno ime datoteke	**North_Street_Services_v7.docx**	ljudem pomaga najti poslano datoteko
prejeto od	izmišljen stik pri dobavitelju	zabeleži izvor, ne da bi ga obravnaval kot dokaz
čas prejema	**2026-09-23T09:15:00+02:00**	loči novo prejeto datoteko od stare kopije
zgoščena vrednost datoteke	**SHA-256: …**	pomaga zaznati spremenjeno zaporedje bajtov
število strani ali razdelkov	14 strani; priložen Schedule A	opozori na manjkajoče ali ločeno gradivo

Polje	Primer vrednosti	Zakaj obstaja
izhodišče primerjave	`MSA-signed-2025-11-04.pdf`	poimenuje dokument, uporabljen za primerjavo
izključeno gradivo	nepodpisana preglednica cen	prepreči tiho vrzel

Zgoščena vrednost SHA-256 ne dokazuje, kdo je podpisal datoteko, ali je to veljavna pogodba ali kako bi jo razložilo sodišče. Je preverjanje celovitosti. NIST pojasnjuje, da algoritmi za zgoščevanje ustvarijo izvlečke, s katerimi je mogoče zaznati, ali so se sporočila po nastanku izvlečka spremenila.[3] V tem delovnem toku zgoščena vrednost odgovori samo na ozko vprašanje: ali še gledamo iste bajte datoteke, ki so bili vpisani v register?

Samo ime datoteke je šibek dokaz. Dokument lahko preimenujete in njegova vsebina ostane ista; ime lahko obdržite, vsebina pa se spremeni. Uporaben register zato hrani človeku berljivo ime in natančen identifikator vsebine. Zapiše tudi povezano gradivo: priloge, naročilnice, izjave o delu, dodatke, določbe o obdelavi podatkov, anekse in dokumente, vključene s sklicem. Če gradivo ni bilo predloženo, napišite »ni predloženo«, ne pa da njegovo odsotnost obravnavate kot ujemanje.

Izmišljen primer: pogodba o storitvah in aneks

Predstavljajte si Koren Studio, izmišljeno slovensko oblikovalsko podjetje. Ima podpisano okvirno pogodbo o storitvah iz leta 2025 in od izmišljene stranke prejme predlagani aneks. Vodja poslovanja se želi pripraviti na pogovor s pravnim svetovalcem podjetja. Predloži podpisano pogodbo, aneks, Schedule A iz podpisane pogodbe in novo cenovno prilogo. Nobeno orodje ne odloča, ali je treba aneks sprejeti.

Primerjava se začne s kartico obsega:

```
comparison_id: CMP-2026-0017
baseline: MSA-signed-2025-11-04.pdf
candidate: Amendment-2-proposed-2026-09-23.docx
included: Schedule-A-signed.pdf; Pricing-Appendix-
proposed.xlsx
missing_or_unverified: signature authority; governing-law
implications; incorporated purchase orders
purpose: prepare issue list for qualified adviser
```

Kartica je namenoma preprosta. Pregledovalcu omogoča zaznati napako v vrsti gradiva. Če se kandidat pozneje zamenja, se njegova zgoščena vrednost spremeni in primerjavo je treba ponoviti. Če nekdo odkrije naročilnico, vključeno s sklicem, kartica pokaže pomembno vrzel, namesto da bi bilo poročilo videti popolno.

Orodje nato izlušči besedilo in ohrani sklice na strani in razdelke. Napake pri izluščenju mora navesti, ne pa jih tiho izpustiti. Skenirana podpisna stran, tabela kot slika, izbris v sledenih

spremembah in neberljiva priloga si vsi zaslužijo vidno opozorilo. Tabela ugotovitev naj loči neposredna opažanja besedila od vprašanj:

Mesto	
Določba 4.2	
Neposredno opažanje	plačilni rok se spremeni s 30 na 45 dni
Stanje primerjave	spremenjeno
Vprašanje za pregled	Ali druga določba ali priloga spremeni trenutek začetka roka?
Določba 7	
Neposredno opažanje	kandidat doda »including affiliates«
Stanje primerjave	spremenjeno
Vprašanje za pregled	Kateri subjekti so zajeti in ali se opredelitev drugje ujema?
Schedule A	
Neposredno opažanje	izvorna stran je skenirana; zanesljivo izluščenje ni možno
Stanje primerjave	nepreverjeno
Vprašanje za pregled	Ali je skenirana priloga popolna in nespremenjena?

Določba 11	
Neposredno opažanje	razlike v besedilu ni bilo zaznati
Stanje primerjave	ni zaznane razlike v besedilu
Vprašanje za pregled	Ali učinek spremeni oblikovanje, sklic ali vključeno gradivo?

Nova cenovna priloga	
Neposredno opažanje	je predložena, vendar ni navedena v besedilu aneksa
Stanje primerjave	povezava ni jasna
Vprašanje za pregled	Ali naj postane pogodbena in po katerem mehanizmu?

»Ni zaznane razlike v besedilu« ne pomeni »ni pravne spremembe«. Opisuje le rezultat primerjave razpoložljivega besedila. Strokovnjak bo morda moral določbo prebrati v kontekstu, primerjati opredeljene izraze, preveriti podpisne in aneksne mehanizme ter upoštevati dejstva zunaj dokumentov.

Ohranite mesto in kontekst

Seznam sprememb je vreden le toliko, kolikor druga oseba lahko najde navedeno mesto. Vsaka ugotovitev naj vsebuje primerek dokumenta, stran ali razdelek, kratek natančen izsek iz obeh različic in bližnji kontekst. Enovrstična razlika lahko spremeni pomen, če je opredelitev, izjema ali sklic dva odstavka stran.

Orodje lahko na primer pokaže to izmišljeno razliko:

```
Baseline, clause 8.1: "The Supplier may use subcontractors
with consent."
Candidate, clause 8.1: "The Supplier may use subcontractors
without consent."
```

Razlika je resnična besedilna sprememba. Orodje ne sme dodati »to poveča tveganje«, kot da bi bilo to dejstvo, ki ga je dokazala primerjava nizov. Seznam vprašanj lahko namesto tega vpraša: »Ali odstranitev soglasja vpliva na predvideni nadzor strank nad podizvajalci in ali določbe o zaupnosti, podatkih in zavarovanju to ustrezno urejajo?« To je priprava na nasvet. Svetovalcu pokaže, kje se je besedilo spremenilo in katera razmerja je treba pregledati.

Izvirni dokumenti naj ostanejo dosegljivi pooblaščenim pregledovalcem. Ne nadomestite jih s povzetki. Kratek seznam vprašanj je kazalo dokazov, ne dokaz sam. Če občutljive dokumente pošiljate ponudniku storitve, potrdite, kaj ponudnik prejme, kje se gradivo obdeluje, ali se hrani in kdo ima dostop. Smernice Law Society of Scotland pozivajo pravne pisarne, naj poskrbijo, da pogodba s ponudnikom jasno zagotavlja zaupno ravnanje z vnesenimi informacijami in omejuje njihovo uporabo ali razkritje tretjim osebam.[2] To je strokovno vodilo iz druge jurisdikcije, ne izjava o slovenskih pogodbenih ali poklicnih obveznostih.

Strojni izhod uporabljajte za omejene naloge

Najvarnejše začetne naloge so opisne in popravljive:

- ustvarite register datotek z zgoščenimi vrednostmi in opozorili o manjkajočem gradivu;
- izluščite naslove, opredeljene izraze, datume, zneske in navzkrižne sklice za preverjanje;
- poravnajte določbe z njihovimi sklici na strani in razdelke;
- pokažite dodane, izbrisane in spremenjene dele z bližnjim kontekstom;
- zaznajte nedosledno uporabo natančno opredeljenega izraza, kot sta **Services** ali **Effective Date**;
- iz opaženih sprememb in nerešenih sklicev sestavite seznam vprašanj.

Tudi te naloge zahtevajo pregled. Programska oprema za izluščevanje lahko opombo pod črto zamenja z določbo, izpusti besedilno polje, združi stolpce ali napačno prebere znak v skenu. Model lahko izmisli številko določbe. Primerjalnik lahko poravna napačni določbi, ker so bili naslovi preurejeni. Okvir NIST AI Risk Management Framework opisuje **govern**, **map**, **measure** in **manage** kot funkcije za urejanje dejavnosti obvladovanja tveganj umetne inteligence in pove, da dejavnosti niso kontrolni seznam niti nujno urejeno zaporedje.[1] Za majhen delovni tok primerjave pogodb je to koristen poziv, da določite obseg, merite napake na

znanih dokumentih, imenujete pregledovalca in postopek spremenite, ko najdete napako. Ne pretvori pa okvira v pravni standard za posel.

Stroju ne dodelite odprtih nalog, kot sta »povejte, ali naj podpišemo« ali »potrdite, da je ta pogodba skladna s slovenskim pravom«. Ta navodila v enem nepreverljivem izhodu združijo primerjavo dokumentov, pravno razlago in poslovno odločanje. Boljša zahteva je: »Naštejte besedilne razlike med vpisanim izhodiščem in kandidatom, navedite njihova mesta, označite nepreverjeno izluščenje in pripravite nevtralna vprašanja za pravnega svetovalca.« Odgovor lahko nato primerjate z izvornimi datotekami.

Seznam vprašanj je izdelek

Dobra primerjava se konča z vprašanji, ne s sklepi. Za izmišljeni aneks lahko seznam vključuje:

1. Ali 45-dnevni rok nadomesti vsako pravilo o času plačila in od katerega opredeljenega dogodka teče?
2. Ali je »affiliate« dosledno opredeljen v pogodbi, določbah o podatkih in novi prilogi?
3. Ali predlagano besedilo o podizvajalcih vpliva na določbe o zaupnosti, obdelavi osebnih podatkov, zavarovanju ali odobritvi?
4. Ali je skenirani Schedule A popoln in ali vsebuje pogoje, ki jih aneks posredno spremeni?

5. Ali je cenovna priloga vključena v pogodbo ter ali so njene določbe o valuti, davku, datumu začetka veljavnosti in prednosti združljive s podpisano pogodbo?
6. Kdo ima pooblastilo za podpis aneksa in katere formalnosti izvršitve veljajo za zadevni posel?

Prvih pet sledi opaženemu besedilu ali manjkajočim dokazom. Zadnje je namenoma zunaj primerjave besedila. Pokažeta, zakaj mora orodje povedati, kje je njegova meja. Strokovni svetovalec lahko po razumevanju odnosa med strankama in merodajnega prava doda povsem druga vprašanja.

Vsakemu vprašanju določite vir, stanje in skrbnika. Pomaga preprosto razlikovanje:

Stanje	Pomen
opaženo	v vpisanih dokumentih je bila najdena besedilna razlika, natančen izraz ali manjkajoči element
nepreverjeno	besedila ni bilo mogoče izluščiti ali pomembno gradivo ni bilo predloženo
vprašanje za svetovalca	vprašanje zahteva razlago, zunanja dejstva ali strokovno presojo
razrešeno z dokazom	pregledovalec je povezal dokumentiran odgovor; izvirna ugotovitev ostane vidna

Vprašanja ne označite kot »razrešeno« zgolj zato, ker se nekdo strinja z besedilom orodja. Dodajte dokument, e-pošto, navodilo ali strokovni nasvet, ki ga je razrešil, skupaj s pregledovalcem in datumom. Seznam vprašanj tako ostane uporaben, ko prispe naslednji osnutek.

Primerjavo preizkusite, preden ji zaupate

Predstavitev ponudnika ni test dokumentov, ki so za podjetje pomembni. Zgradite majhen odobreni testni paket ali izmišljeni paket z znanimi spremembami. Vključite preprosto zamenjavo določbe, premaknjeno določbo, spremenjeno opredelitev, tabelo, skenirano stran, prilogo in namenoma manjkajoči razpored. Pričakovana opažanja napišite pred zagonom orodja. Nato preverite, ali najde vsako spremembo, ohrani mesto, sken označi kot nepreverjen in noče nakazovati pravnega sklepa.

Merite vsaj štiri stvari:

Testno vprašanje	Dokaz, ki ga je treba hraniti
Ali je orodje primerjalo predvidene primerke datotek?	register datotek, zgoščene vrednosti ter identifikatorja izhodišča in kandidata
Ali je našlo znane spremembe?	seznam pričakovanih sprememb in povezane lokacije izhoda
Ali je izmišljalo ali izpustilo pomembno gradivo?	opombe pregledovalca ob izvirnih straneh

Testno vprašanje	Dokaz, ki ga je treba hraniti
Ali je z manjkajočim ali neberljivim gradivom ravnalo pošteno?	vidno opozorilo in vnos na seznam vprašanj

Recimo, da izmišljeni testni paket vsebuje 12 znanih besedilnih sprememb. Orodje najde 10, zgreši 2 in prijavi 3 lažne razlike. Njegov priklic na tem paketu je 10 / 12 = 0,8333 oziroma 83,33 %; njegova natančnost je 10 / 13 = 0,7692 oziroma 76,92 %. Te številke opisujejo en predlagani testni paket, ne splošne zmogljivosti izdelka. Pomagajo presoditi, ali je orodje pripravljeno pomagati pri osnutku z majhnim tveganjem in kaj morajo ljudje vselej preveriti.

Ohranite pravilo za ustavitev

Samodejno primerjavo ustavite in eskalirajte, kadar podpisano izhodišče ni na voljo; kadar manjka priloga; kadar je kandidat zaščiten z geslom ali neberljiv; kadar je ključni razpored skeniran in ga ni mogoče preveriti; kadar dokumenti navajajo različne stranke; kadar sta merodajno pravo ali vrsta posla nejasna; ali kadar zahtevani izhod zahteva pravni sklep. Sistem naj vrne kratko dejansko obvestilo: kaj je prejel, kaj je lahko primerjal, česa ni mogel preveriti ter kateri dokumenti ali prispevek svetovalca so potrebni naslednji.

To ni priznanje, da je orodje neuporabno. To je pogoj, zaradi katerega koristen sistem za pripravo dokumentov ne posnema svetovalca. Natančna identiteta dokumentov, opažanja, povezana

z mesti, izrecne vrzeli in seznam vprašanj dajo strokovnemu pregledu nekaj oprijemljivega. Omogočijo tudi pošteno ponovitev primerjave, ko prispe naslednja različica.

Viri

Številke virov veljajo za ta vodnik. Povezave vodijo do izvirnih dokumentov. Pred uporabo preverite besedilo, pogoje uporabe in razpoložljivost storitev.

[1] **NIST: AI RMF Core**
https://airc.nist.gov/airmf-resources/airmf/5-sec-core/

[2] **Law Society of Scotland: Guide to Generative AI**
https://www.lawscot.org.uk/media/pl1lnu5n/ai-guide.pdf

[3] **NIST FIPS PUB 180-4: Secure Hash Standard (SHS)**
https://nvlpubs.nist.gov/nistpubs/FIPS/NIST.FIPS.180-4.pdf